

Colofon

Raqs wa Risala verschijnt 6 x per jaar. Het blad wordt kosteloos per e-mail gestuurd aan abonnees en gepubliceerd op <http://raqswarisala.wordpress.com>.

Aanmelden als abonnee kan door een bericht met als onderwerp 'abonnement' te sturen naar mata.kucing46@yahoo.com.

Redactie: Judith Scheepstra
Vormgeving advies: Rosanne Pouw.

Aan dit nummer werkten mee:
Peter Verzijl, Sena Roehl, Luna of Cairo, Ron Hey, Marjan Kleinen

**De volgende deadline is
15 oktober 2014**

Artikelen kunt u sturen naar mata.kucing46@yahoo.com.
De redactie beslist of een artikel wordt geplaatst.

De evenementen in de agenda zijn gebaseerd op de kalender van www.buikdans.startpagina.nl.

De redactie doet haar best om de informatie zo goed mogelijk in de agenda te verwerken, maar is op geen enkele wijze aansprakelijk voor schade die is ontstaan door eventuele fouten. Een vermelding in de agenda houdt niet in dat de redactie het evenement aanbeveelt.

Het copyright van het materiaal in dit blad berust bij de makers. Niets uit het blad mag worden veelevoudigd of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de maker.

Het in zijn geheel doormailen van het pdf bestand en het maken van printjes voor eigen gebruik zijn toegestaan.

ISSN: 2210-3074

Voorwoord

Opinie voert de boventoon in dit september nummer van Raqs wa Risala. Mening en gevoelens bijvoorbeeld over ouder worden. Van buikdans wordt gezegd dat je het tot op hoge leeftijd kunt doen. In tegenstelling tot veel andere dansstijlen. Maar is er toch niet een uiterste houdbaarheidsdatum? Peter Verzijl vroeg het de danseressen en kreeg veel reacties. In dit nummer het eerste deel van zijn bevindingen.

En hoe zit het met de dans zelf? Volgens Sena Roehl gaat die met sprongen achteruit. Maar daar is iets tegen te doen, als professionele dansdocenten hun verantwoordelijkheid nemen. En er zijn uitstekende leerkrachten aanwezig in Nederland. Wie ze zoekt, zal ze vinden.

Ook in dit nummer hebben we een recensie van een buikdansroman. Over één van de bekendste danseressen uit de buikdansgeschiedenis. Een boek dat gemengde gevoelens zal oproepen bij lezers en lezeressen met een buikdansachtergrond.

Choreograferen of niet? We hebben er al eerder aandacht aan besteed. Onze vrouw in Cairo heeft daar natuurlijk ook een mening over. Ze vertelt ons uitgebreid hoe erover dacht voordat ze in Egypte ging dansen en hoe ze nu te werk gaat. Tot genoegen van de muzikanten met wie ze samenwerkt.

Prachtige foto's hebben we ook in dit nummer, door fotograaf Ronnos gemaakt tijdens het Orientalicious festival van afgelopen zomer. Lekker veel foto's van mooie dans, om gewoon van te genieten.

Veel leesplezier.

Judith Scheepstra
Hoofdredacteur

Onze auteurs

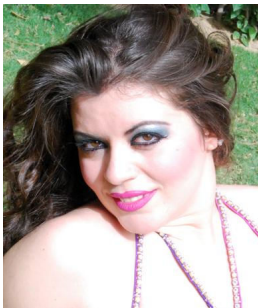
Peter Verzijl

Peter Verzijl (www.farouq.nl) maakte begin 1989 kennis met de oriëntaalse dans. Hij behoort tot het handjevol mannen in Nederland dat zich met deze dans bezighoudt en treedt op onder de naam Farouq. Sinds 1993 geeft hij lessen en workshops en sinds 2003 is hij een van de docenten van de Verdiepingscursus, een landelijke cursus voor gevorderde danseressen en leraressen die meer verdieping in hun dans en lesgeven nastreven. Van 1990 tot 2002 schreef hij in het buikdansblad 'Navel' vooral recensies, interviews en artikelen over de achtergronden van de oriëntaalse dans.

Sena Roehl

Sena (www.senadance.com) startte haar lessen in Holland in 1998. Een 20-jarige danservaring en opleiding bij docenten in binnen- en buitenland, waaronder veel in Duitsland, hebben haar gevormd tot wat zij nu is. Haar specialiteit is de baladi die zij met grote passie en originaliteit vertolkt. Zij geeft al meer dan 15 jaar les in Hellevoetsluis en Spijkenisse; uit haar dansschool zijn kampioenen voort gekomen. En er komen danseressen uit binnen- en buitenland om in privélessen een op maat gemaakte choreografie bij haar te leren. Haar doel is om danseressen te leren uit het hart te dansen en niet uit het hoofd.

Luna of Cairo

Luna of Cairo is een Amerikaanse buikdanseres die gecontracteerd is door het Nijl Memphis in Cairo. Haar authentieke Egyptische stijl, haar muzikale interpretatie en haar uitstraling op het podium maken haar in Egypte een veelgevraagde danseres. Zij schrijft regelmatig over haar belevenissen op haar blog <http://kissesfromkairo.blogspot.com> en heeft ook een YouTube account: www.youtube.com/user/LUNAofCAIRO

Ron Hey (fotograaf Ronnos)

"Na verschillende banen (filmoperateur, bij een architectenbureau, etc.) en vele wegen in diverse muzen bewandeld te hebben (tekenen, schilderen, pianospel, het schrijven van literaire verhalen en poëzie) ben ik, na ooit met portretfotografie te zijn begonnen, in 2010 aangeland in de wondere wereld van de oriëntaalse dans, de tribal fusie en meer. Sindsdien heb ik getracht alle grote gala's in Amsterdam en omstreken zo kunstzinnig mogelijk vast te leggen. Ook design ik graag op de pc. Websites: www.facebook.com/ron.hey.587 en www.youtube.com/TheRonnos".

Judith Scheepstra

Judith Scheepstra heeft sinds 1997 haar hart verpand aan de oriëntaalse dans. Als amateur danseres is zij te zien op het podium en op locatie. In 2002 startte ze met de website www.buikdans.startpagina.nl en later is daar www.1001nacht.startpagina.nl bijgekomen. Daarnaast is Judith al ruim 20 jaar journalist. Als zodanig was zij redacteur van onder andere het "Tijdschrift Vrouwen en Informatica" en schreef zij voor "Psychologie Magazine" en "Medisch Nieuws". Momenteel is zij vooral geïntrigeerd door de beeldvorming rond oriëntaalse dans: waar komt die vandaan en hoe kun je daar als danseres invloed op uitoefenen?

🌿 De uiterste houdbaarheidsdatum, deel 1 🌿

Mijn moeder zei altijd: iedereen wil oud worden maar niemand wil oud zijn. Geldt deze uitspraak ook voor dansers en danseressen? Ik mailde een willekeurig deel van mijn adressenbestand en kreeg veel en lange respons. Daarom zal de uitkomst van dit onderzoekje in twee delen verschijnen.

Eigen ervaringen

Om te beginnen hier wat van mijn eigen ervaringen hieromtrent.

Ik word gebeld voor een optreden voor de achttiende verjaardag van een meisje. Maar zou een 18-jarige getraakteerd willen worden op een optreden van iemand die met gemak haar vader of (met een beetje fantasie) haar grootvader zou kunnen zijn? Nee dus. Ik hoef nog geen seconde na te denken en besluit het optreden door te geven aan een (veel) jongere mannelijke collega.

Een aantal jaren geleden zie ik het optreden van een bekende Argentijnse danser met een goede reputatie. Behalve dat ik zie dat hij worstelt met het verschijnsel mannelijkheid zie ik nog iets anders: hier staat een man van middelbare leeftijd die geforceerd probeert de jeune premier uit te hangen. Behalve dat zijn optreden slecht is, is zijn kostuum te klein, zit zijn haarstukje slecht en is zijn foto op de flyer van 20 jaar terug. De ene helft van de zaal juicht hem toe, de andere helft lacht hem onbeschaamd uit. Het was een gênante vertoning. Dát nooit voor mij denk ik bij mezelf.

Aan de andere kant herinner ik me optredens van Amerikaanse danseressen als Serena Wilson, Morocco en Elena Lentini, zie ik Nazla el Adel en Nelly Mazloum voor me. Stuk voor stuk danseressen die zelfs hun middelbare leeftijd al voorbij waren, ingeleverd hadden op hun jeugdige schoonheid, maar gewonnen hadden in innerlijke schoonheid, hun dans extra diepgang wisten te geven en een onuitwisbare indruk achterlieten. Nog zie ik Serena Wilson voor me aan het einde van een show te midden van haar soms meer dan 40 jaar jongere collega's. Terwijl haar jonge collega's zich in blote kostuums uitsloven op de muziek, staat Serena in haar baladi-jurk met eenvoudige bewegingen waardig te zijn en het is juist zij die daardoor de (positieve) aandacht trekt.

Al lang geef ik de voorkeur aan lesgeven boven optreden. Maar er is iets vreemds gebeurd met mijn optredens: omdat het me niet zoveel meer kan schelen wat een ander ervan vindt, ik er niet van hoef te leven en niets meer najaag, vind ik de optredens die ik nog

aanneem per definitie leuk. Eigenlijk veel leuker dan vroeger toen ik nog van alles 'moest' van mezelf. En ik dans beter dan 25 jaar geleden, ben geaarder, flexibeler qua bewegingen en meer mezelf. Er zit meer ziel in mijn dans. Maar er is ook iets anders aan de hand. Hoewel genetisch geholpen, word ook ik ouder, is mijn sixpack verdwenen en moet ik mijn kostuums aanpassen aan mijn veranderende lichaam. Ik waag me niet aan middelen die mijn jeugdigheid moeten verlengen, maar zorg er wel voor mijn meer dan gemiddelde eetlust te beteugelen, nauwelijks te snoepen, niet te veel alcohol en geen frisdrank te drinken, niet te roken en veel te bewegen en te sporten.

Kortom: ik weet dat ik ouder word, probeer daar rekening mee te houden maar ga er niet al te krampachtig mee om.

Flyers met oude foto's

Steeds vaker zie ik op flyers, websites en promotiemateriaal van danseressen gefotoshopte foto's. Hoe reageren opdrachtgevers en publiek als ze de danseres in het echt zien?

Nu weet ik ook dat er over vrouwelijke danseressen en hun uiterlijk meedogenlozer geoordeeld wordt en ik ervaar alom dat het ouder worden voor danseressen, en dan vooral buikdanseressen, geen gemakkelijk punt is. Buikdans is immers een dans die zich beweegt tussen twee entiteiten: spiritualiteit en het uiterlijk vertoon. Hoe gaan danseressen hier mee om?

Zo kwam ik tot de volgende vragen:

- Hoe is het om ouder te worden als danseres? Waaraan merk je of dit vervelend is of niet? Waar ben je bang voor?
- Neemt je dans bij het ouder worden in kwaliteit af of wordt je dans juist beter?
- Wat doe en laat je om er jonger uit te zien?
- Zijn er optredens die je niet meer aanneemt? Welke zijn dat?
- Heb je weleens je toevlucht gezocht tot plastische chirurgie, botox, enzovoort? Of zou je het je kunnen indenken dat je het gaat overwegen?
- Ervaar je het ouder worden anders bij het

- lesgeven dan bij het optreden?
- Is er een uiterste houdbaarheidsdatum aan een buikdanseres?
- Is er een uiterste houdbaarheidsdatum aan jouzelf als danseres? Waar wordt deze door bepaald?

Deze keer worden de eerste vier vragen behandeld.

Hoe is het om ouder te worden als danseres? Waaraan merk je dit of dit vervelend is of niet?

Sena: Ik heb het probleem van het ouder worden als persoon en als danseres achter me gelaten. De voordelen van het ouder worden uiten zich bij mij in een enorme ervaring in het dansen en een gemak in het dansen, wat ik in alle opzichten ten voordele van mijn leerlingen kan aanwenden. Ik geniet hiervan en mijn leerlingen ook. Geen geworstel meer met techniek, het ongeduld in mezelf is al heel lang verdwenen, ook de drang te moeten presteren ligt achter me. Het dansen gaat vanzelf. Wat een voordeel! Voor deze rust was er het proces van het accepteren van het langzaam voortschrijdende lichamelijke verval en het je ergeren aan bepaalde veranderingen in je lichaam.

Nezjma: Toen ik begon heb ik er nooit over nagedacht dat ik ouder zou worden en misschien vanwege mijn leeftijd niet meer zou dansen. Ik vond van mezelf dat ik wel een heel tijdje mee zou gaan. Om me heen waren er wel vrouwen die met hun leeftijd rekening moesten houden: hoe ze er uitzagen, welk kostuum ze zouden dragen en hoe hun uithoudingsvermogen bij het dansen was en de blessuregevoeligheid die dreigde te komen. Nu kan ik hen heel goed begrijpen. Ik ben nu 56 jaar en ik merk dat de overgang het lichaam echt heeft veranderd, de huid is minder mooi, je bent soms wat sneller stijf, je hebt wat minder uithoudingsvermogen, enzovoort.

Maar.... dat is de buitenkant en het vergankelijke lichaam en hoezeer ik af en toe hard ben in het oordeel over het - voor mij hardwerkende - lichaam, accepteer ik nu meer mijn uiterlijk en innerlijk. Altijd is uitstraling in de dans, voor jong en oud, zeer belangrijk. Het plezier en de vreugde die je uitstraalt als je mag dansen voor een publiek. Daarin speelt alles mee, en vooral je eigen idee over jezelf en de verbinding die je hebt met je innerlijke lichaam. Deze verbinding is in de dans het onnoembare wat een dans en een danser(es) laat stralen. Ik wil niet meer bang zijn voor het niet meer meetellen. De vreugde en het

innerlijk contact telt, het kunnen doorgeven hiervan in het optreden, en vooral het lesgeven.

Aruna: Ik ben 32 jaar en had graag eerder met buikdans kennis hebben gemaakt om te profiteren van kennis, ervaring en het gevoel van geluk en blijdschap dat dansen geeft. Aan de andere kant weet ik dat ik nog tijd heb om te genieten van het buikdansen en dat je er lang mee kunt doorgaan, want ik heb nu genoeg oudere danseressen gezien bij wie leeftijd geen bepalende factor is. Dat neemt niet weg dat de vrees voor het ouder worden - vooral rimpels krijgen en mijn jonge uitstraling verliezen - op de achtergrond aanwezig is.

Chadina: Ik vind het geweldig om ouder te worden. Toen ik jonger was leerde ik de dans, moest alles perfect zijn en dat heb ik niet meer. Ik geniet bewuster van de dans, ervaar meer diepgang en het bewegen geeft me steeds meer plezier. Het wordt dus eigenlijk steeds fijner. Ik staar me ook niet meer blind op andere danseressen. Het is net als met wijn, die neemt met het stijgen van de jaren ook toe in kwaliteit. Ik vind het dus niet vervelend en kan ervan genieten als ik jonge meiden zie optreden.

Harlemin: Toen ik 17 was dacht ik "o neee, straks ben ik 18 en dan moet ik me volwassen gaan gedragen" en toen ik 19 was, was ik bang om ouder te worden. Dan was ik namelijk geen tiener meer. Waarom? Als je jong bent hoef je nog niet alles te kunnen en worden de dingen die je kunt knapper gevonden dan wanneer je 30 bent. Zo dacht ik... en hoewel ik nu 25 ben, heb ik nog steeds de kronkel in mijn hoofd die zegt: blijf maar 24. Maar ik vind het voorlopig niet erg om ouder te worden, ieder jaar leer je weer meer van jezelf en van je fouten. Maar dan heb ik het over mijn innerlijke ouder worden.

Kyria: Ouder worden heeft zijn voor- en nadelen. Ik merk dat het moeilijker is om soepel, sterk en slank te blijven dan 10 jaar geleden. Voor mij als danseres betekent het dat ik minder tijd bezig kan zijn met daadwerkelijk dansen en meer tijd moet besteden aan 'algemeen lichamenlijk onderhoud', zodat ik kracht (gewichten, ashanta yoga), uithoudingsvermogen (hardlopen) en flexibiliteit (yoga, ballet) behoud.

Aan de andere kant merk dat ik meer kennis en ervaring heb met buikdansbewegingen, choreograferen en dergelijke. Daardoor kan ik

de tijd die ik aan dans besteed veel effectiever gebruiken. Het bewustzijn dat mijn lichaam verandert, de levenservaring die ik opgedaan heb en de door de jaren opgebouwde kennis zorgen ervoor dat ik kwalitatief beter dans. Mijn dans is meer een weergave van wie ik ben, zeker in vergelijking met 10 jaar geleden. Ik ben nu zo'n 14 jaar geleden met buikdans begonnen en heb het gevoel dat ouder worden me helpt om mezelf steeds weer opnieuw te ontdekken.

Lady Moonlight: Ik vind het prima, het is de gewone gang van de natuur. Het is heerlijk. Van nature ben ik verlegen en ik heb nu een excuus om niet zoveel meer op te hoeven treden. Ik merk aan mijn lichaam dat het ouder wordt omdat er bijvoorbeeld 'kreukels' verschijnen tijdens een buikrol.

Waar ben je bang voor?

Lady Moonlight: Om op een dag geen leerlingen meer te hebben. Door de crisis, YouTube en hypes als zumba is het aantal mensen dat met buikdans begint enorm teruggelopen. Lesgeven is echt een passie van me. Ik geniet er enorm van om onze prachtige dans te delen en om te zien hoe leerlingen steeds mooier bewegen.

Harlemin: Waar ik bang voor ben: lichamelijk ouder worden. Daar ben ik heel eerlijk in. Nu zou ik nog niets aan mijn lichaam willen veranderen. Ik voel me gezegend met mijn lichaam en mijn gezondheid. Ik vind dat ik me dat moet realiseren voordat er een moment komt dat niet alles meer van een leien dakje gaat. Ik ben nu al minder slank dan toen ik 3 jaar geleden in de finale van Miss Nederland zat. Als ik nu denk aan mijn lijf op mijn 80^e - als ik dat ooit mag halen - word ik naar van mezelf. Maar waarschijnlijk verander ik innerlijk nog meer en zal ik tegen die tijd blij zijn, dat ik mijn ene been nog voor het andere kan zetten.

Neemt je dans bij het ouder worden in kwaliteit af of wordt deze juist beter?

Nezjma: Het kan zijn dat je dans technisch wat achteruit gaat als je ouder wordt. Maar dat geldt lang niet voor alle dansers. Ik denk niet dat het voor mij geldt tot nu toe. Meestal wordt de dans dieper en gaat meer inhoud uitstralen. Daar houd ik van en daar streef ik zelf nu ook naar. Als publiek wil ik geraakt worden. Voor technische hoogstandjes heb ik veel bewondering, maar naarmate ik ouder word ga ik meer voor de inhoud in de dans. Dit is in mij veranderd door het ondergaan van een diepe crisis in mijn leven en daar goed uit te komen.

Ook het aangaan van de Verdiepingscursus bij Mariska, Peter, Laudie en Letty en het volgen van workshops heeft mijn kijk op de dans veranderd. Baladi bijvoorbeeld leent zich uitermate voor deze inhoudelijkheid. Dat heb ik zeker gezien bij Mariska, Laudie en Sena.

Chadina: De kwaliteit wordt beter omdat je als persoon veel zelfverzekerder bent geworden.

Harlemin: Ik denk dat er twee definities zijn van kwaliteit. Er is kwaliteit in kennis en ervaring. Natuurlijk word je dan beter als je ouder bent. En er is kwaliteit in lenigheid en conditie. Hoever je je backbend nog kunt uitoefenen bijvoorbeeld. Dat wordt moeilijker en qua uithoudingsvermogen ben ik nu wel heel generaliserend want als ik naar mijn lerares Sena kijk, zie ik iemand die schijnbaar nog steeds meer uithoudingsvermogen heeft dan ik. Maar ja, wat weet ik nu werkelijk over ouder worden?

Lady Moonlight: Ik heb het gevoel nog steeds helemaal in ontwikkeling te zijn en te blijven groeien in de dans. Een tijdje speelde het strammer worden van spieren op maar dat is door intensieve yogatraining overgegaan.

Wat doe je en laat je om er jonger uit te zien?

Nezjma: Ik probeer mijn lichaam altijd goed te onderhouden door natuurlijke voeding, veel beweging en voldoende rust. Natuurlijke voeding is voor mij zo min mogelijk belastende voeding met een optimale voedingswaarde. Dit volgens de lijn van "Oersterk", "de Voedselzandloper" en "Eten tegen Kanker". Beweging houdt praktisch in: dansen, wandelen en fitness, beetje yoga/mindfulness. Voldoende rust houdt in: bewustzijn en leren relativeren, contact maken met innerlijke vrede en gewoon voldoende slapen, dus een nachtrust van acht uur per nacht. En natuurlijke lichaamsverzorging voor het uiterlijk. Verder leef ik het leven zoals het komt en probeer ik veel in acceptatie te oefenen door middel van de "Cursus in Wonderen". Ik hoop levenslust en openheid te blijven uitstralen, voor de rest zie ik het 'vanzelf'.

Chadina: Als ik een optreden in het verschiet heb let ik op mijn eten en doe ik een zonnebankje. Men mag best zien dat ik ouder word. Nu ben ik 49 en dat is prima. Verder denk ik dat op je gewicht letten, je haar netjes bijhouden en jezelf verzorgen net zo belangrijk is. Ouder worden en er goed verzorgd uitzien is ook heel mooi.

Harlemin: Er jonger uitzien is voor mij geen optie. Het komt nog steeds voor dat ik bij de slijterij mijn identiteitsbewijs moet laten zien... Er is wel een ommezwaai in mijn leven wat betreft voeding. Mijn vriend en ik zijn bewust bezig met goede voeding. We mountainbiken samen; dat hoort ook bij het onderhouden van een gezonde levensstijl. Ik denk dat wanneer je gelukkig bent en je goed voelt, je automatisch meer kans maakt om langer door te gaan met leven. En dus jonger te blijven. En er is nog iets dat niet bewezen is maar waar ik volledig in geloof: gekke dingen blijven doen in het leven, lol maken. Zo blijf je jong!

Kyria: Gelukkig heb ik genen waarbij ik er redelijk jong uitzie, al komen de kraaienpootjes al om de hoek kijken. Ik geloof niet in dure crèmes en schoonheidsspecialisten. Gezond en gevarieerd eten, op tijd naar bed gaan, genoeg slaap krijgen en blijven bewegen werkt voor mij het beste. Al merk ik dat ik met een fulltime kantoorbaan toch minder beweeg en meer snoep dan goed voor me is. Tijdens optredens draag ik nog steeds dezelfde kostuums als tien jaar geleden, tweedelig en

met een blote buik. Ook qua make-up draag ik altijd hetzelfde als ik altijd heb gedaan. Ik verwacht dat als ik ouder word, mijn huidskleur en haarkleur zullen veranderen en ik ook andere kleuren ga dragen dan nu. Waarschijnlijk ook meer bedekte kostuums over een jaar of tien, twintig.

Lady Moonlight: Gezond eten, yoga, genoeg slapen en veel wandelen. Het allerbelangrijkste is genieten en innerlijke rust ontwikkelen. Stress tekent zich af op het gezicht en zet zich vast in je spieren. Soms word je overspoeld door heftige gebeurtenissen, maar de meeste dingen waar we ons druk over maken zijn het druk maken niet waard. Negatieve emoties genereren ziek en oud makende hormonen. Positieve emoties en innerlijke rust genereren hormonen waar je gezond en jong bij blijft en ze stimuleren je immuunsysteem. Het glas kan half leeg of half vol zijn. Wijsheid is daarom één van de beste schoonheidsmiddelen die er bestaan.

Peter Verzijl

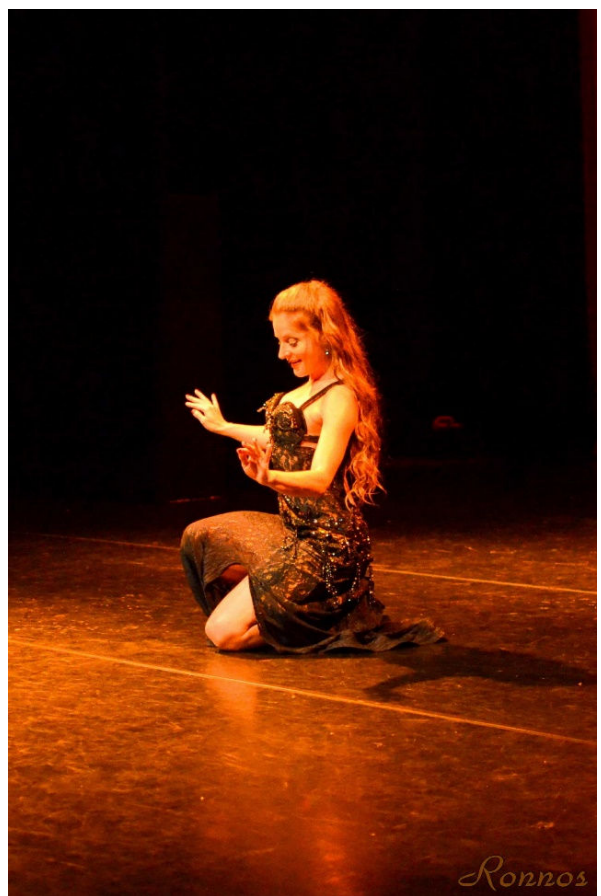
☞ Eerste Orientalicious lustrum ☞

Afgelopen juni vierde het Orientalicious festival haar eerste lustrum in de Meervaart in Amsterdam. Fotograaf Ronnos woonde de galavoorstelling bij. Hier een impressie van deze zeer gevarieerde voorstelling.

Foto's © Ronnos

☞ Laat de muziek je altijd leiden ☞

Choreografie versus improvisatie

Ik heb me altijd afgevraagd of Cairo's buikdanssterren hun shows choreograferen. Ik herinner me dat ik Dina, Randa, Soraya en Asmahan zeven jaar geleden voor het eerst zag dansen en dacht dat het niet mogelijk was om spontaan zo'n artistieke genialiteit te produceren. In die tijd was ik een choreografiejunkie. Ik kon niet geloven dat improvisatie er zo goed uit kon zien. Ik weet nu nog steeds niet wie van deze danseressen choreograferen en wie niet; ik heb het ze nooit gevraagd. En ik weet zeker dat ik geen eerlijke antwoorden zou krijgen als ik het wel vroeg. Maar ik neem aan dat mijn podiumervaringen vergelijkbaar zijn met die van andere danseressen in Cairo; dus ik denk dat dat de meeste van ons zowel choreografie doen als improvisatie, afhankelijk van waar we ons bevinden in onze carrière.

Maar ik zal voor mezelf spreken. Op dit moment improviseer ik vooral. Maar dat was niet altijd het geval. Toen ik hier vier jaar geleden regelmatig begon op te treden, leunde ik zwaar op choreografie. Mijn eigen choreografie, natuurlijk. Destijds maakte de gedachte om te dansen op live muziek voor 'live' Egyptenaren mij doodsbang. Ik was bang dat als ik improviseerde, ik saai zou zijn, of het 'verknoeien', dus ik choreografeerde elke dum en tek tot het stuk waterdicht was. Ik dacht ook dat het dansen van de choreografie mijn hoofd zou bevrijden, zodat ik me zou kunnen concentreren op mijn houding, handen, emoties en aanwezigheid. En dat als ik het te druk had met het bedenken van de volgende stap, al die andere aspecten van mijn optreden eronder zouden lijden.

Dit maakte dat mijn muzikanten er tegenop zagen om met mij te werken. Ze raakten iedere keer gefrustreerd als ik hen een bepaalde versie van een nummer bracht en van hen verwachtte dat ze het precies zo zouden spelen, want dat was de versie die ik had gechoreografeerd. Natuurlijk speelden ze de muziek het liefst zoals ze dat al deden voor dat ik geboren werd. Dit ging een paar maanden zo door, totdat ik me meer op mijn gemak voelde met de muziek, minder benepen was over alles, en veel te druk om thuis te choreograferen. Dus nu improviseer ik 98% van de tijd. zelfs bij opnamen voor de televisie.

Ben ik daar blij mee? Over het algemeen, ja, (maar idealiter repeteer ik graag goed voor een tv-shoot). Ik heb een zeer belangrijke vaardigheid geleerd en die kan ik gemakkelijk ter plekke reproduceren. Ik heb een eigen 'stijl', een standaard manier van dansen die uniek en herkenbaar de mijne is. Dit vermogen is onbetaalbaar, maar het ontwikkelt zich pas wanneer improviseren een deel van je reguliere dansroutine wordt.

Maar hoe zit het met choreografie? Is het waar dat choreografie geen 'echte' buikdans is, zoals velen van ons graag zeggen? Is het nep? Is het als zijwieltjes op een fiets, of als schilderen op nummer, waar we mee stoppen zodra we op eigen benen kunnen staan? Is er niets te winnen van deze zogenaamd westerse dansvaardigheid? De antwoorden zijn ja, nee en het hangt ervan af.

De kans is groot dat als je niet Egyptisch bent, choreografie een groot deel van je buikdansopleiding heeft uitgemaakt. Dat is domweg de manier waarop we dansen in het Westen. We doceren, leren en dansen zo ongeveer alles, van ballet tot ballroom dans door het oefenen van routines. Het is alleen maar logisch dat we dezelfde pedagogie toepassen op buikdans. Dit geldt vooral voor degenen die zich niet eens bewust zijn dat NIET choreograferen een even geldige optie is voor buikdans, maar ook voor degenen die niet weten dat de choreografie een wezensvreemd concept is voor de meeste Egyptische buikdanseressen.

Er is op zich niets verkeerd met choreografie. Het helpt om de techniek in ons spiergeheugen te verankeren en leert ons de overgangen tussen de passencombinaties te maken. Maar ik zie dat ons overmatige vertrouwen in de choreografieën van anderen leidt tot een soort copy-cat-syndroom. In plaats van routines te ontleden om de artistieke keuzes van de choreografen te doorgronden, zijn te veel van ons tevreden met het uit ons hoofd leren en dansen, uit ons hoofd leren en dansen. Totdat we er allemaal uitzien als klonen van elkaar. Het wordt zelfs nog erger, nu zo velen van ons een of twee danseressen kopiëren die zijn uitgegroeid tot sterren in het workshop circuit. Het lijkt erop dat we denken dat als we een ster nadoen, we zelf ook een ster zijn. Maar zo

werkt het toch echt niet. Dat we precies dansen als iemand die we bewonderen zegt niets over onze eigen kwaliteiten. Het belemmert hooguit onze groei als kunstenaar, omdat we onszelf nooit een kans geven om onze eigen manier van bewegen te verkennen.

Het leren van choreografieën van anderen zou een dialoog tussen twee mensen moeten zijn. De ene persoon zegt iets, waarop de ander reageert. Wat je zegt zal gerelateerd zijn aan en gebaseerd zijn op wat de eerste persoon zei, maar in geen geval een echo. Niet alleen zou die persoon denken dat je gek of onvolwassen bent, maar er zou ook geen sprake zijn van een dialoog. Door alleen maar na te praten wat iemand zegt, verstoor je de dialoog in plaats van eraan bij te dragen.

Daarom is het goed om onze afhankelijkheid van de choreografieën van andere mensen zo veel mogelijk te beperken. Het maken van onze eigen choreografie kan een nuttig instrument zijn in onze artistieke ontwikkeling. Als artiest merk ik dat het tijd nemen om vooraf te plannen wat ik ga doen op de muziek me dwingt om mijn grenzen te verleggen. Omdat ik niet word afgeleid door het publiek noch beperkt door tijd, kan ik op hetzelfde deel van een liedje oefenen, totdat ik het onder controle heb, gevormd heb, mij eigen heb gemaakt. Ik kan het tot in het oneindige uitkauwen, totdat ik met iets kom dat mijn innerlijke kunstenaar tevreden stelt en alles vervangt dat ik normaal zou hebben gedaan als ik maar één kans had gehad op het podium.

Daarom ga ik steeds weer terug naar de studio. Tegenwoordige vaker wel dan niet. Want ook al dans ik elke avond, het is niet genoeg in termen van artistieke ontwikkeling. Improviseren heeft zeker zijn voordelen. Maar als je het elke avond doet, raakt je lichaam gewend aan bepaalde bewegingen en combinaties. Na verloop van tijd kan je improvisatie zelfs uitgroeien tot een standaard choreografie! De enige manier om dat te doorbreken is om de tijd dat je niet op het podium staat te gebruiken om nieuw materiaal te maken. Daarom doe ik er een schepje bovenop en experimenteer met andere technieken en combinaties. (Ik vermoed dat veel sterdansers dit doen, hoewel ze het zouden ontkennen alsof hun leven ervan af hangt. Ze willen anderen laten geloven dat hun talent volledig moeiteloos is en door God gegeven. Alsof dat ze op een of andere manier beter maakt dan hun collega's die toegeven dat ze zich rot werken.) De resultaten zijn lonend, aangezien mijn lichaam me geheel

nieuwe mogelijkheden laat zien en nieuwe moves creëert die ik vervolgens uitprobeer op mijn publiek en mijn studenten.

Ik gebruik choreografie ook graag als een pedagogisch instrument... hoewel de meeste Amerikaanse danseressen, in de overtuiging dat 'echte' buikdans wordt geïmproviseerd, een voorkeur lijken te hebben voor technieklessen boven choreografielessen. Persoonlijk vind ik dit verkeerd. En een beetje lui. Ja, techniek is belangrijk. Maar buikdans leren is niet simpelweg een kwestie van passen leren en ze dan op een willekeurige manier aaneenrijgen. Niet in het begin tenminste. Er moet een logica zijn in de manier waarop je je passen combineert en in elkaar laat overlopen, een logica die volledig afhangt van de muziek die je gebruikt. Dit geldt ongeacht of je improviseert of choreografeert.

De beste manier om deze logica te leren is om de choreografie van anderen te bestuderen (mits ze goed zijn in wat ze doen, natuurlijk). De kunst is in de interpretatie, in het oor van de choreograaf, om zo te zeggen, niet in de afzonderlijke stappen. Dit geldt vooral voor degenen die jarenlange ervaring hebben met dansen in Egypte.

Het lijkt me nu wel duidelijk, dat dit is hoe ik buikdansen heb geleerd. Alle lessen die ik heb gevolgd, van Yosry Sharif in New York tot Raqia Hassan in Egypte, waren gebaseerd op choreografie. Het hielp dat ik jaren van ballet onder mijn metaforische knie had; het idee om je geheugen te gebruiken om een heel stuk in te studeren was mij niet vreemd, ook al waren de nieuwe bewegingen dat wel. Zo heb ik de techniek geleerd: binnen de context van een groter, betekenisvol kunstwerk. Beetje bij beetje heb ik, na het studeren bij veel verschillende docenten, een uitgebreid technisch repertoire verworven en een vaardigheid ontwikkeld voor het choreograferen van mijn eigen stukken. Dit is alleen door ervaring gemakkelijker geworden. Vroeger zou het me één tot drie maanden kosten om iets te choreograferen! Nu kost het me één tot drie dagen.

Toch is het leren en produceren van choreografie een uitdaging voor veel dansers. Velen van hen vragen me hoe ze het moeten doen, of anders protesteren ze dat het hele concept van memoriseren de spontaniteit van de buikdans om zeep helpt. En het is begrijpelijk dat ze dat vinden, want er is geen tekort aan autoriteiten die dansers aanmoedigen om choreografieën op te schrijven of mentale oefeningen te doen om de volgorde van de passen te helpen onthouden. Laat ik daarop

reageren door te zeggen dat dit een volkomen verkeerde benadering is, die getuigt van een fundamenteel onbegrip van hoe choreografie moet worden gemaakt. Als je een beroep moet doen op je geheugen om je eigen routine te dansen, dan gebruik je je hersens om hem te maken, niet je oor. Je gebruikt je verstand in plaats van de muziek te laten vertellen wat je moet doen. Wat betekent dat je de muziek bewegingen oplegt, die hoogst waarschijnlijk niet passen en er geen echte relatie mee hebben. Of de bewegingen passen technisch wel, maar zijn niet echt de beste keuze voor dat stuk.

Op een bepaald niveau ben je je dat bewust, wat de reden is waarom je je tot je geheugen wendt voor hulp. De muziek zou jou moeten vertellen wat je moet doen, niet andersom. Wanneer je je overgeeft aan de muziek en die de controle laat nemen, choreografeert jouw dans zichzelf. Je lichaam weet precies wat te doen, mits je een groot technisch repertoire hebt en een goed oor. Het reageert natuurlijk en organisch. Het zal waarschijnlijk steeds weer bijna precies op dezelfde manieren reageren als je danst op hetzelfde stuk muziek, waardoor de noodzaak voor uit het hoofd leren verdwijnt.

Maar wat is jouw 'oor' dan, en hoe ga je leren erop te vertrouwen? Je oor is je muzikale interpretatie. Het is hoe je wat je hoort visualiseert en hoe je het vertaalt in beweging. De enige manier om erop te vertrouwen is door het te trainen. Dat doe je door naar zoveel Arabische muziek te luisteren als je kunt, zelfs al is die niet Egyptisch. Raak ermee vertrouwd en leer van de viool en de accordeon te houden. Ze zijn de hoofdbestanddelen van de Arabische muziek. Verken alle manieren waarop je lichaam kan reageren op deze instrumenten. Bekijk video's van de groten van Egypte, zowel uit het verleden als het heden (maar schroom niet om kritisch te zijn). Neem les bij docenten die in Egypte hebben opgetreden. Breng jezelf dan in een stemming van 'hetzelfde maar dan anders'. Bedenk andere manieren van interpreteren zonder de grenzen van wat aanvaardbaar wordt geacht voor een bepaalde muzikale zin te overschrijden. En bouw aan je technische vocabulaire.

Zodra je voelt dat je een beter begrip van hoe de muziek werkt hebt opgedaan, benader dan elk stuk alsof het een puzzel is. Luister er actief en passief naar, totdat je het kunt zingen en zelfs anderen kunt corrigeren die het niet goed zingen of spelen. Ken het van binnen en van buiten, de accenten, de tempowisselingen,

de songtekst. Wees strategisch; als er bijvoorbeeld een deel is dat in het midden echt snel is, dan is het beter om daar langzaam naartoe te werken dan om het hele stuk van begin tot eind snel te maken. Omwille van diepte en contrast.

Eigenlijk zou ik hetzelfde antwoord geven aan iemand die me vraagt hoe je moet improviseren. Alleen zou ik toevoegen dat je niet alles uit de kast moet willen halen. Dat je geen uitgewerkt plan hebt, betekent niet dat je elke beweging moet doen die je ooit hebt geleerd. Je denkt misschien dat je dans daarmee interessanter wordt, maar wat je dan doet is trimmen, niet dansen. Dans is kunst, en kunst vereist enige vorm van samenhang, een soort van consistentie. Je kunt die niet bereiken als je honderd verschillende bewegingen in een lied stopt. Dans de eerste zestien maten. Probeer te onthouden wat in je opkwam, zodat je dat op verschillende punten in het hele lied kunt herhalen, maar met kleine variaties in de hoek, de arm positie, en het niveau. Maar dwaal niet zo ver af, dat je publiek de logica in je interpretatie niet kan zien. En wees niet bang voor herhaling, met mate natuurlijk.

Het belangrijkste is, of je nu choreografeert of improviseert, dat je inzoomt op de melodie. De melodie is wat het ene nummer van het andere onderscheidt, en je in staat stelt om je bewegingen aan te laten sluiten op het stuk. Daarom leg ik de nadruk op aandacht voor de niet-percussieve instrumenten. De viool, de accordeon, de piano, de fluit, de oud, de qanoon en zelfs de saxofoon... allemaal instrumenten die een melodie creëren. En er zijn honderdduizenden melodieën, terwijl de Arabische muziek maar een klein en eindig aantal ritmes (maqsoom, masmoodi, saidi, sama'i, fallahi, ayoub, enzovoort) kent. Dus als jouw idee van dansen is alleen te reageren op het ritme, dan doe je het technisch gezien niet verkeerd, maar het betekent dat je de lagen van diepte en artistieke diepte die je uit de melodie kunt halen misloopt. En het betekent dat je de dans generiek is. Je kunt hem net zo goed dansen op allerlei andere liedjes. Maar het zal altijd dat speciale iets missen dat je publiek laat weten dat DEZE dans is gemaakt voor DEZE muziek.

Zo belangrijk is de melodie, dat hij in de Egyptische muzikantentaal in een eigen categorie wordt gestopt met de naam 'mazika', of muziek. Vergelijk dat eens met thuis, waar de melodie wordt beschouwd als slechts een deel van de muziek, net als het ritme en de

songteksten. Maar ja, als je muzikale traditie is gebouwd op het genie van componisten als Mohammed Abdel Wahab, Baligh Hamdi, Sayed Darwish, Omar Khairat en Sayed Mekawy, dan heb je alle recht om hun werk een eigen categorie te geven.

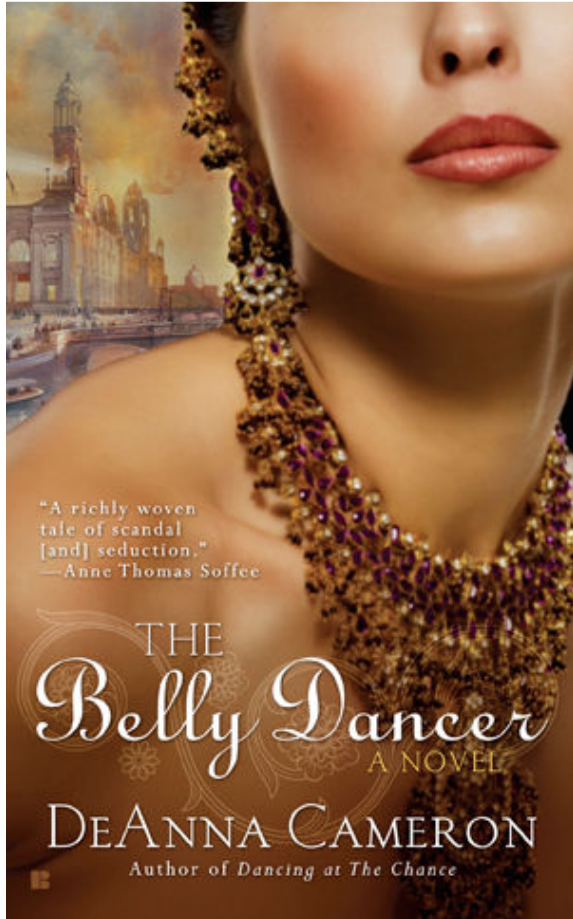
Op welke methode je ook het meeste vertrouwt, ik stel voor dat je je buiten je comfort zone begeeft als je wilt groeien als artiest. Daag jezelf uit. Als je een strikt gechoreografeerde danser bent, probeer dan thuis of op het podium te improviseren. Blijf proberen totdat het niet meer ongemakkelijk aanvoelt. Als je alleen improviseert, breng dan wat tijd door voor de spiegel met choreografie. Analyseer choreografieën van anderen om te zien hoe ze de instrumentatie interpreteren, de songteksten en overgangen. Kopieer ze niet, maar probeer hun 'oor' te begrijpen. Kijk of je fouten kunt vinden of hun interpretaties kunt verbeteren.

Behalve wat ik al heb gezegd, is er echt geen geheim aan om beide goed te doen. Net als bij alles hoef je het alleen maar steeds weer te herhalen, totdat je lichaam en je hersenen het door hebben. Zo heb ik het gedaan, en veel andere succesvolle dansers met mij. Natuurlijk, ik had een aantal improvisatie workshops gevolgd, maar ik vond ze nutteloos. Het enige dat voor mij werkte was er elke avond op het werk een gooi naar te doen en te vertrouwen op het repertoire van techniek en combinaties, dat een deel van mijn spiergeheugen was geworden als gevolg van het aanleren van choreografieën. Ik ontdekte dat als ik het geluk had om een goed publiek en een goed humeur te hebben, ik zelfs ter plekke met nieuw materiaal kon komen. Dát is wanneer ik de meeste indruk maak op mijzelf. Het gebeurt niet altijd, maar vaak genoeg voor mij om me zeker te voelen bij het improviseren.

Luna of Cairo
(Vertaald en bewerkt door Judith Scheepstra)

🌸 The Belly Dancer 🌸

Het boek "The Belly Dancer" van DeAnna Cameron houdt het midden tussen een Bouquet-reeksje en een historische roman. Hij is goed geschreven, leerzaam en onderhoudend, maar eigenlijk ook ontzettend fout.

De nog niet zo lang getrouwde Dora Chambers heeft zich aangesloten bij de Lady Managers van de Wereldtentoonstelling van 1893 in Chicago. Zij heeft als taak om ervoor te zorgen dat de danseressen in het Egyptische Theater in "Cairo Street" zich op het podium kleden en gedragen zoals van een nette vrouw mag worden verwacht. Geen gemakkelijke taak, maar het lukt haar in elk geval om de danseressen zover te krijgen dat ze hun blote benen bedekken en een sluier gaan dragen.

Dora gaat regelmatig bij het theater langs om te zien of de danseressen zich aan de opgelegde regels houden. Gaandeweg raakt ze steeds meer gefascineerd door de dans die ze ziet en door de opzwepende ritmes, die ze niet meer van zich af kan zetten. Vooral de danseres die ze leert kennen als Amina Mahomet maakt indruk op haar. En ze raakt ook geïntrigeerd door de mysterieuze Hossam Farouk, manager van de danseressen.

Dora merkt ook hoe het overwegend mannelijke publiek naar de danseressen kijkt. Blikken die wat haar betreft meer in de echtelijke slaapkamer thuishoren dan in een theater. Ze wilde dat haar eigen man, die nu al zijn belangstelling voor zijn jonge vrouw aan het verliezen is, zo naar haar keek. Ze besluit om Amina te vragen haar die bijzondere dans te leren. Zo zien Dora en Amina elkaar steeds vaker en komt Dora meer te weten over het leven van een ghawazee tussen de artiesten van de Mohammed Alistraat in Cairo.

En dan raakt haar leven in een stroomversnelling op een manier die ze nooit had voorzien.

Meeslepend

"The Belly Dancer" is een goed geschreven, meeslepende en zelfs leerzame roman. Hij geeft een beeld van de benauwende sociale conventies - en niet te vergeten korsetten - van het Amerika aan het einde van de negentiende eeuw. Conventies waar vooral, naar niet alleen, de vrouwen uit de gegoede burgerij aan waren gebonden.

Door de ogen van Dora zie je als lezer ook hoe de Wereldtentoonstelling in Chicago eruit moet hebben gezien en maak je kennis met enkele historische personages. Bijvoorbeeld de fotograaf Eadweard Muybridge, die onderzoek heeft gedaan naar de motoriek van mensen en dieren door het maken van reeksen elkaar snel opvolgende foto's. En we ontmoeten mevrouw Bertha Potter Palmer, die ook in werkelijkheid leiding gaf aan de "Board of Lady Managers".

Ook over het leven achter de schermen van de mensen die de paviljoens uit de verschillende werelddelen bevolken kom je iets te weten, bijvoorbeeld dat ze waarschijnlijk door de exploitanten van de tentoonstelling werden uitgebuit.

En je leest over de fietsen uit die tijd en over de speciale fietskleding voor dames die ervoor moest zorgen dat de enkels tijdens het fietsen bedekt bleven.

Little Egypt

Het verhaal is geïnspireerd door de legende van Little Egypt, een danseres uit het einde van de negentiende eeuw die is uitgegroeid tot

een van de meest bekende figuren in de buikdansgeschiedenis. Little Egypt zelf is nog steeds een bron van discussie onder historici. Veel vrouwen hebben in de loop der jaren beweerd de oorspronkelijke Little Egypt te zijn. Een algemeen aanvaarde theorie is dat Little Egypt een vrouw uit het Midden-Oosten was die in 1893 danste tijdens de Wereldtentoonstelling in Chicago. Maar wie ze nu precies was, is dus nog steeds onduidelijk. Het boek doet geen poging om het raadsel op te lossen, maar schets de vrouw die ze misschien kan zijn geweest.

Al met al een boek om in één adem uit te lezen.

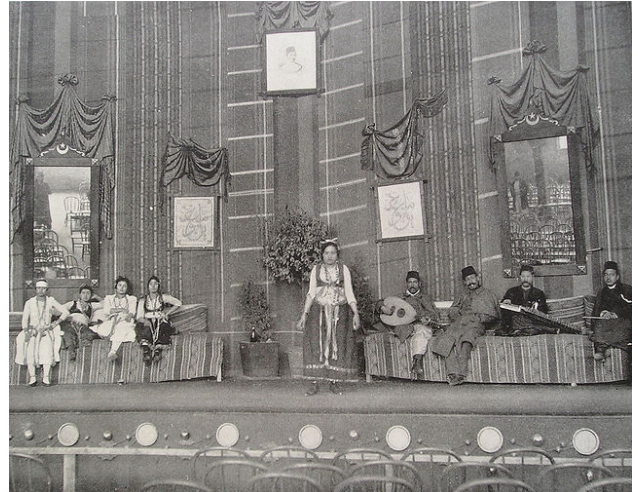
Bijsmaak

Maar zodra je wat kritischer naar het verhaal en de personages gaat kijken, zeker met enige kennis over buikdans als bagage, krijgt het boek een minder prettige bijsmaak.

Hoe het leven van de vrouwen van Chicago er in 1893 uitzag, kan ik niet anders dan voor kennisgeving aannemen. Zelf weet ik daar weinig over; het zal allemaal wel zo'n beetje kloppen. Maar zodra het over de dans en de danseressen gaat, begint zich een lichte weerzin van mij meester te maken.

Dat een pasgetrouwde vrouw uit New Orleans naar een Egyptische danseres toestapt om niet alleen danslessen te nemen, maar ook te leren hoe ze haar man moet verleiden, lijkt me echt sterk. En dat de danseres de Engelse taal voldoende machtig is om te begrijpen wat er van haar gevraagd wordt en dan ook nog op het verzoek ingaat, lijkt me nog minder waarschijnlijk. Daar komt uiteraard nog het cliché bij dat Arabische vrouwen al eeuwenlang dé experts zijn als het gaat om seks en verleidingskunst. Hebben we dat niet al eerder gehoord? Ook andere gebeurtenissen in het verhaal hebben een ondertoon die ik niet anders kan bestempelen dan racistisch. Hoewel het boek het racisme van toen aan de kaak stelt. Helaas kan ik hier niet verder over uitweiden zonder een belangrijk deel van de ontknoping te verraden.

En dat een vrouw, die nota bene gewend is om strak gehuld in een korset door het leven te gaan, zich zo snel de kneepjes van het buikdansen eigen maakt? Ook dat hebben we vaker in fictie gezien.

Aanbevelen of afkraken

Dit alles gezegd hebbend, weet ik nog steeds niet of ik dit boek nu moet aanbevelen of afkraken. Voor beide is wat te zeggen. Voor een kritische buikdansprofessional kan het boek een bron van frustratie zijn, maar voor wie zijn kritische geest even opzij kan zetten, valt er ook veel te genieten. Misschien kan ik maar het beste verwijzen naar de website van de schrijfster, waar een deel van het eerste hoofdstuk te vinden is.

Over de Wereldtentoonstelling in Chicago in het algemeen is veel originele informatie op het internet te vinden: foto's, plattegronden, programmaboekjes, rapporten en meer. Je hoeft alleen maar te zoeken met de term 'World's Columbian Exposition' of 'Chicago 1893' om alles te vinden.

Judith Scheepstra

(De foto van het echte Egyptische Theater uit 1893 is als illustratie bedoeld, maar niet in het boek te vinden)

Bronnen

DeAnna Cameron - The Belly Dancer, ISBN 978-0-425-24656-6, Berkley Books, heruitgave maart 2012
www.deannacameron.com

Addresses and reports of Mrs. Potter Palmer, president of the Board of lady managers, World's Columbian commission (1894) -

<http://archive.org/details/addressesreports00worl>

Foto Egyptisch Theater "Cairo Street": CC BY-NC-SA 2.0 bunky's pickle -

www.flickr.com/photos/verylastexcitingmoment/4710984456

De degeneratie van de oriëntaalse dans

Na meer dan 25 jaar les te hebben gegeven, ben ik de laatste jaren tot de schrikbarende ontdekking gekomen dat de oriëntaalse dans bezig is te veranderen, en niet in positieve zin. Eerder is er sprake van dat de dans begint te degenereren.

Voordat ik hierop inga, eerst iets over wat voor mij de basis, het fundament van de oriëntaalse dans is in al haar aspecten.

Fundament

De oriëntaalse dans bestaat uit diverse invloeden en stijlen waarin een onuitputtelijke bron steeds weer nieuwe leerstof en verrijking biedt. De vele bekende en minder bekende ritmes zijn onoplosbaar verbonden met de klassieke Arabische muziek. Deze rijkdom aan ritmes maken een muziekcompositie tot een variatierijk en inhoudsvol muziekstuk.

In al de jaren dat ik deze dans met hart en ziel beoefen, leer ik nog steeds nieuwe ritmes kennen en de ontelbare variaties hierin. Het is een onuitputtelijk thema, waar je je hart aan kunt ophalen. De klassieke stukken bestaan uit verschillende stijlen die onoplosbaar verbonden zijn met het daaronder gespeelde ritme. Het is moeilijk al deze ritmes te herkennen en de daarmee verbonden harmonisch samengaande bewegingen en stijlen.

Duitsland

Mijn meeste ervaring en opleiding heb ik in Duitsland genoten bij talrijke beroemde danseressen en dansers (van wie de namen te vinden zijn op mijn website). Ik ben al deze uitstekende en klassieke danseressen en dansers, die ook uitstekende docenten waren, uiterst dankbaar voor de soms harde leertijd. Menig traantje is bij mij gevloeid, omdat ik de kern niet kon raken noch begrijpen en ik in mijn beginperiode dacht: ik kan dat wel even gauw leren.

De stijlen, ritmes en muziekopbouw werden door deze rotten in het vak volkomen beheerst, ieder in haar of zijn unieke manier van dansen en lesgeven. De dansende en choreograferende docenten zaten diep in de materie en gaven vakkundig onderbouwd les. In hun workshops lieten ze deze kwaliteit zien en voelen.

Dit vond plaats in de jaren 1980 tot en met 1999, waarna ik naar Nederland verhuisde.

Nederland

In Nederland aangekomen ontdekte ik na enig zoeken dat het aanbod aan goede vakmensen ruimschoots aanwezig was. Aangezien ik nooit het gevoel had uitgeleerd te zijn volgde ik ook

met het grootse enthousiasme de hier aangeboden workshops.

Het lesgeven begon al gauw weer voor mij en wetende dat de leerstof onuitputtelijk is, volgde ik iedere interessante workshop, net zoals ik in Duitsland had gedaan. Maar helaas: langzaam maar zeker begon het tij te keren...

Het is mogelijk dat de Shakira hype er een draai aan heeft gegeven of het was de snel groeiende internet en YouTube mediahype die de dans tot een hoge prestatienorm en voortdurend veranderende vorm liet worden. De moves begonnen zich zeer uit het lichaam te bewegen en verloren hun geaardheid en daardoor intensieve energie, en er werd hoofdzakelijk nog op de melodie gedanst, wat tot gevolg had dat zich de ene choreografie niet of nauwelijks van de andere onderscheidde, omdat er totaal geen rekening wordt gehouden met ritme en/of stijl. Farouq heeft in Raqs wa Risala al een uitstekend artikel geschreven over het verdwijnen van het ritme.

Geen goede basis

Het probleem ligt volgens mij, en daar zal ik niet aan populariteit door winnen, bij de huidige zogenaamde leraressen die deze basis niet weten te leggen bij hun leerlingen. Er wordt door deze naar mijn mening onkundige leraressen ook niet of nauwelijks gecorrigeerd. Er zo worden er heel inhoudsloze dansjes geleerd die op de talrijke festivals en hafla's worden gepresenteerd en wordt het een aaneenschakeling van kleurloze en zieloze optredens die mij niet meer kunnen boeien. Er zijn weinig danseressen die er nog echt uit springen.

Er zijn in de afgelopen jaren leerlingen bij mij terecht gekomen die jarenlang les hebben gehad van 'gerenommeerde' en BEKENDE leraressen en bij wie het volkomen aan deze basis ontbrak: de elementaire ritmes zijn bijvoorbeeld helemaal niet behandeld. Er is totaal niet gelet op houding en lichaamsgebruik, laat staan op de energieverdeling en aarding. Met een slechte houding als resultaat, wat ten koste gaat van gewrichten en spieren.

Wat betreft muzikleer: aan muziekanalyse is nooit iets gedaan, met als gevolg dat de leerlingen dwars door de muziek heen dansen

en niet weten waar ze eigenlijk op bewegen: is dat het ritme, de melodie, de tel of het gezang? De namen van de meest bekende danseressen kennen ze meestal niet, laat staan de klassieke stukken van Oum Kalthoum, Farid el Atrache, Mohamed Abdel Wahab, enzovoort, enzovoort.

Het meest raakt mij nog dat de leerlingen soms jarenlang duur lesgeld hebben betaald en eigenlijk weer opnieuw moeten beginnen. Het grootste probleem dat zich dan voordoet is de verkeerd aangeleerde houding; die moet worden gecorrigeerd, wat niet zo maar een twee drie gaat en wat ook veel tijd en geld kost.

Elke kunstvorm, of het nu dans is of iets anders, vereist een gefundeerde kennis van de geschiedenis en achtergronden. Waardoor bij ontbreken hiervan alleen nog maar een zeer dun laagje van louter inhoudsloze technieken en choreografieën overblijft.

Allemaal dezelfde stijl

Dat deze choreografieën een enorm hoog niveau moeten hebben om te kunnen concurreren met het enorme aanbod van mooie jonge danseressen die allemaal dezelfde stijl hebben en allemaal mee willen dingen in deze concurrentiestrijd, is een treurig bijkomend maar onvermijdbaar aspect met alle gevolgen van dien.

Het is zeer spijtig dat het deze kant op gaat in de oriëntaalse dans. Het zou zeer wenselijk zijn als leraressen hun leerlingen een goede basis meegaven, van waar uit ze zich verder zouden kunnen ontwikkelen. Het is natuurlijk wel zo dat deze basiskennis aanwezig moet zijn bij de leraressen. Het is vandaag de dag eigenlijk geen probleem meer via de media de nodig informatie op te halen. Er bestaan geweldige cd's waarop heel veel ritmes worden uitgelegd met voorbeelden op darabukka en waarbij voorbeelden worden gegeven van muziekstukken met dezelfde ritmes.

Er worden nog steeds workshops in deze materie aangeboden eveneens als de klassieke stijlen en moves. Zou het niet raadzaam zijn deze door geroutineerde docenten gegeven workshops te bezoeken in plaats van de zoveelste choreografie uit het hoofd te leren? Het geeft de leerlingen ook een groot stuk vrijheid in hun dans en de mogelijkheid een eigen stijl aan te leren met goede basisbewegingen en kennis van de ritmes. Dit voorkomt dat er talrijke klonen van bekende danseressen zijn die allemaal aan

één stijl te herkennen zijn, namelijk niet hun eigen stijl.

Erg saai en voortdurend naar vernieuwing verlangend neemt deze manier van dansen een extreme vorm aan. De zogenaamde New Cairo stijl is dan ook door haar extreme moves die naar buiten gezet zijn en wilde draaiingen erg voorspelbaar geworden. Er zijn wel danseressen die hier niet aan mee doen en juist daarom aangenaam opvallen, vreemd genoeg zijn juist zij herkenbaar en worden ze door het publiek enthousiast ontvangen. Zou het mogelijk zijn dat eenvoud en inhoud in de dans ook aankomt bij publiek? Ik weet het wel zeker: gevoel en uitstraling hebben altijd gewonnen van de koude en kille techniek.

Is het makkelijker dan? Moeten we makkelijker dansen? Nee, zeer zeker niet, maar laten we ons hart laten spreken en proberen het tij te keren. Wij leraressen moeten ons bewust zijn van de grote verantwoordelijkheid die wij tegenover onze leerlingen hebben, verantwoordelijkheid voor de goede lichaamshouding, zonder gevaar voor blessures. Het is toch het doel als lerares je leerlingen het beste te geven? Of houden sommige leraressen dat liever voor zichzelf?

Dat kan en mag niet gebeuren.

Een danseres die les geeft moet op de eerste plaats lerares zijn en haar grootste vreugde moet zijn het doorgeven van deze unieke dansvorm in al haar aspecten. Niet om zichzelf voor de spiegel te profileren en de leerlingen die achter of voor haar staan slechts het nadansen aan te leren. Zodra deze leerlingen enigszins op zich zelf worden gezet blijft er bitter weinig over nadat ze veel geld betaald hebben voor lessen en workshops.

Verantwoordelijkheid

Wat nu? Wat kunnen we hiertegen doen? Bijvoorbeeld dit artikel verspreiden dat er hopelijk toe bijdraagt dat leraressen zich bewust worden van de GROTE verantwoordelijkheid, die zij tegenover hun leerlingen hebben om deze basis te leggen om de oriëntaalse dans weer een boost in de juiste richting te geven.

Hierbij wil ik benadrukken dat ik vóór vernieuwing ben; zonder vernieuwing en nieuwe impulsen zou de dans stilstaan en langzaam aan indutten. Maar het kan niet zo zijn dat eigen improvisatie zonder basis het uitgangspunt wordt. Net als in de muziek-

wereld wordt op bekende klassieke stukken geïmproviseerd, maar te allen tijde moet de interpretatrice het originele stuk totaal beheersen om naar de basisvorm terug te kunnen keren.

Wat doe ik zelf om het tij te keren?

- Ik geef mijn eigen leerlingen zoveel basis en kennis als zij aankunnen, met geduld en liefde voor het vak. Uit mijn dansschool zijn al meerdere leraressen voortgekomen die dit beheersen en zo hun steentje bijdragen en hopelijk volgen er meer;
- Ik wek het bewustzijn dat niet alles om volle workshops en shows draait die geld opbrengen, maar dat het ook om het verbreiden van een kunst gaat, die langzaam maar zeker ten onder dreigt te gaan onder de kwantiteit van het huidige aanbod.

Zullen wij hier allemaal aan meewerken omwille van de geweldige gevoelvolle poëtische kunst die de naam buikdans draagt?

Er zijn uitstekende leerkrachten aanwezig in Nederland. Ze zijn na enig zoeken te vinden. Onze huidige media maken dit mogelijk.

Mijn mening:

Een goede danseres hoeft geen goede lerares te zijn;

Een goede lerares hoeft geen goede danseres te zijn;

De combinatie van beide bestaat.

Zoek ze!

Sena Roehl

Meleya Leff met Caroline

Start: Zondag 7 september 2014
Einde: Zondag 7 september 2014
Locatie: Bellydance World, Hoogstraat 105A, Eindhoven
Kosten: € 40,-
Website: <http://laetana.com>

In deze vrolijke maar tevens informatieve ws leer je verschillende technieken om de meleya te kunnen hanteren en krijg je allerlei tips en iedereen aangereikt om je repertoire uit te breiden. -Wikkel en draaitechnieken van de meleya i.c.m. passen. - Gebruik van gepaste expressie -Korte choreo - Achtergrond info.

Kennismaking met Buikdansen

Start: Dinsdag 16 september 2014 om 19:00 uur
Einde: Dinsdag 16 september 2014 om 20:00 uur
Locatie: Buikdansstudio, Eikenweg 66, 1092 CB Amsterdam
Kosten: € 5
Website: www.buikdanslijn.nl/buikdans_workshop.html

In deze kennismakingsles leer je eenvoudige buikdans basisbewegingen op Arabische buikdansmuziek. Aansluitend op de workshop kan je instappen in een avondcursus buikdansen voor beginstaps bij de School voor de oriëntaalse dans van Shaheen. Bel of mail ons gerust voor meer informatie 020-6868677 info@buikdanslijn.nl Geen enkele danservaring nodig.

Godinnen

Start: Zondag 21 september 2014 om 20:30 uur
Einde: Zondag 21 september 2014 om 21:30 uur
Locatie: Amsterdam
Kosten: € 17,50
Website: <http://godinnen.com>

Oriëntaalse dansvoorstelling 'Godinnen' met als thema: de Godin in elke vrouw en de vrouw in elke Godin. Met diverse nieuwe fusions zoals: modern met Oriëntaalse dans, Indiase tempeldans en spectaculaire Chinese zwaarddans. Maar ook met poëzie en speciaal voor deze voorstelling gecomponeerde muziek. Een heel nieuw concept en uniek in Nederland!

Dansreis Turkije

Start: Dinsdag 30 september 2014
Einde: Woensdag 8 oktober 2014
Locatie: Turkije, Cappadocië
Kosten: € 750 euro
Website: <http://sheherazade-bazaar.nl>

Van 30 september - 08 oktober 2014 is er opnieuw een buikdansreis naar midden Turkije; Cappadocië. Voor verdere info: www.sheherazade-bazaar.nl, info@sheherazade-bazaar.nl

Shaabi workshop

Start: Zondag 12 oktober 2014 om 12:30 uur
Einde: Zondag 12 oktober 2014 om 17:00 uur
Locatie: Bellydance World, Hoogstraat 105A 5615 PB Eindhoven
Kosten: € 60,-
Website: <http://laetana.com>

Kom en schrijf je in voor deze spetterende workshop van Aladin el Kholy. zie ook: www.tanzstudioaladin.de

Workshops met prof. dr. Hassan Khalil

Start: Zaterdag 15 november 2014 om 13:00 uur
Einde: Zondag 16 november 2014 om 17:45 uur
Locatie: Laetana's Bellydance World, Hoogstraat 105A, Eindhoven
Kosten: € 80-150

Ook dit jaar heeft prof. dr. Hassan Khalil voor ons twee bijzondere workshops op het programma staan. Op 15 november (13.00-17.45 uur) gaan we ons verdiepen in Modern Oriëntaals met fanveils. Het wordt de eerste workshop van Hassan Khalil met fanveils in Nederland. Heb je nog niet met fanveils gedanst? Of heb je wel al met fanveils gedanst, maar wil je er meer van leren? Kom en leer hoe je je dans met de mooie fanveils kunt verrijken. Op 16 november (13.00-17.45 uur), gaan we ons verdiepen in de Klassiek Oriëntaalse stijl van de grote Egyptische sterdanseressen. Deze zo geliefde dansstijl blijft leerzaam en verrassend, boeien en inspireren. Hassan Khalil heeft voor ons een nieuwe choreografie in petto. De workshops zijn inclusief een pauze van 45 minuten en catering. Informatie en aanmelden: Linda-Shahira, tel, 06-12226454, e-mail: l.plaizier@vodafonevast.nl.